

کتابخانه

داستان نحریم

نگاهی به روند تحولات اقتصادی ایران ۱۹۸۴ - ۱۹۸۵

به کوشش مهدی زارعی - محمدعلی قهرمانپور

www.ketab.ir

داسنان تحریم

نگاهی به روند تحریم
المپیك ۱۹۸۴ لس آنجلس
از طرف ایران

ناشر: همگو

مدیر هنری: باسم الرسام

صفحه آرا: نگین حاج زوار

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۹۶۴۹-۷-۲

چاپ و صحافی: لوح

نوبت چاپ: نخست، ۱۳۹۸

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

آدرس: تهران، صندوق پستی ۱۹۳۵۶۷۵۳۵۵

تلفن: ۰۲۱۲۲۳۹۷۱۸۹-۰۹۱۲۳۵۸۵۸۴۲

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

سرشناسه:	زارعی، مهدی، ۱۳۶۱ مرداد -
عنوان و نام پدیدآور:	داستان تحریم: نگاهی به روند تحریم المپیک ۱۹۸۴ لس آنجلس از سید زارعی
مشخصات نشر:	تهران: همگو، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری:	۱۲۰ ص.؛ مصور؛ ۲۹×۲۲ س.م.
فروست:	تاریخ ورزش؛ ۶.
شابک:	978-622-99649-7-2
وضعیت فهرست نویسی:	فیا
موضوع:	بازی های المپیک (بیست و سومین: ۱۹۸۴ م = ۱۳۶۲: لس آنجلس، ایالات متحده)
موضوع:	Olympic Games(23th: 1984: Los Angeles, United States)
موضوع:	بازی های المپیک -- پوشش مطبوعاتی
موضوع:	Olympics -- Press coverage
موضوع:	بازی های المپیک -- جنبه های سیاسی
موضوع:	Olympics-- Political aspects
موضوع:	بازی های المپیک -- مشارکت ایرانیان
موضوع:	Olympics -- Participation, Iranian
موضوع:	ایالات متحده -- روابط خارجی -- ایران
موضوع:	United States -- Foreign relations -- Iran
موضوع:	ایران -- روابط خارجی -- ایالات متحده
موضوع:	Iran -- Foreign relations -- United States
شناسه افزوده:	قهرمانپور، محمدعلی، ۱۳۶۲ -
شناسه افزوده:	Ghahremanpoor, Mohammadali
رده بندی کنگره:	G۷۷۴۱/۵
رده بندی دئیوی:	۷۹۶/۴۸
شماره کتابشناسی ملی:	۵۶۸۷۶۹۷

فهرست

نشریه

www.ketab.ir

مقدمه ۷

متن کتاب ۹

پیشگفتار

تنها چهار سال پس از المپیک ۱۹۸۰ به میزبانی مسکو و تحریم گسترده‌ی بازی‌ها از سوی آمریکا و هم‌پیمانانش، المپیک به ایستگاه آمریکا رسید تا تلاش کشورهای بلوک شرق برای تحریم بازی‌ها امری عجیب به نظر نرسد.

در این زمان حزب جمهوریخواه در آمریکا قدرت را در دست داشت و رونالد ریگان - رئیس جمهوری - معتقد بود تحریم بازی‌های مسکو از سوی حزب دموکرات و رئیس جمهوری سابق - جیمی کارتر - صورت گرفته است و ربطی به دولت او ندارد اما حتی این موضع‌گیری آشتی‌جویانه نیز بلوک شرق را برای حضور در رقابت‌ها قانع نکرد.

به این ترتیب از بین کشورهای عضو پیمان ورشو، تنها رومانی در المپیک ۱۹۸۴ حضور یافت و چهارده کشور بازی‌ها را تحریم کردند هرچند عدم حضور همین تعداد اندک نیز در کاهش کیفیت بازی‌ها بی‌تأثیر نبود؛ برای نمونه می‌توان به کسب پنجاه و هشت درصد مدال‌های طلای مسابقات المپیک مونترال به و سیله‌ی ورزشکاران این چهارده کشور آنهم در حضور کاروان ورزشی ایالات متحده اشاره کرد! لس‌آنجلس یک بار دیگر در سال ۱۹۳۲ نیز بازی‌های المپیک را برگزار کرده بود و در حالی برای دومین بار میزبان المپیک می‌شد که ماجرای گروگان‌گیری در مونیخ (۱۹۷۲)، ورشکستگی اقتصادی مونترال (۱۹۷۶) و تحریم رقابت‌ها، مسکو (۱۹۸۰) این احتمال را به وجود آورده بود که بازی‌ها با ضرر و زیان روبه‌رو شود اما این بار ما با شرقی‌ترین کرد چپ‌ترین المپیک یک بار دیگر به مهد کاپیتالیسم آمده بود و به المپیک به مثابه‌ی فرصتی طلایی برای تجارت، نگریسته می‌شد.

لس‌آنجلس در حالی میزبانی المپیک ۱۹۸۰ را به عهده گرفت که برای نخستین بار از شروع المپیک در عصر جدید، دولت هیچ گونه کمکی به شهر میزبان نکرد و رقابت‌ها صرفاً با پشتیبانی حامیان مالی بزرگ و کوچک برگزار شد و البته در پایان سالی ۱۲۳ میلیارد دلاری را نیز از آن خود ساخت. برای رسیدن به چنین نقطه‌ای، «پیتر یوبروت» رئیس کمیته‌ی ملی بازی‌ها از کوچک‌ترین فرصت‌ها برای درآمدزایی استفاده کرد؛ به عنوان مثال مشعل المپیک سه هزار کیلو متر در سرتاسر آمریکا بین دوندگان رد و بدل شد به‌طوری‌که هر فردی به شرط واریز ۱۵۰۰ دلار به حساب کمیته‌ی برگزاری مسابقات، می‌توانست افتخار حمل مشعل را به دست بیاورد! بی‌غلت نبود که عنوان «مرد سال» ۱۹۸۴ از سوی مجله‌ی مشهور تایم به «یوبروت» رسید.

المپیک ۱۹۸۴ در حالی به پایان رسید که در طول رقابت‌ها، سی اس‌پان به نصد میلیون دلار به کمیته‌ی برگزاری بازی‌ها پرداخت کردند، از جمله شبکه‌ی تلویزیونی ABC که مبلغ ۲۲۸ میلیون دلار برای حق پخش بازی‌ها پرداخت و این‌گونه شد که در روز اختتامیه، هیچ‌کس همچون «تام برادلی» - شهردار لس‌آنجلس - احساس پیروزی نمی‌کرد چون کاری دشوار به خوبی انجام شده بود.

مسابقات از ۲۸ جولای تا ۱۲ آگوست در کولیزیم لس‌آنجلس و با حضور ۱۵۶۶ زن ورزشکار و ۵۲۶۳ مرد (در مجموع ۶۸۲۹ نفر) در حالی برگزار شد که این تعداد از بین ۲۸۷۴۲ ورزشکار، واجد شرایط حضور در المپیک گردیده بودند. «رونالد ریگان» رئیس جمهوری ایالات متحده مسابقات را رسماً افتتاح کرد. «ریفر جانسون» قهرمان سابق دهگانه‌ی المپیک مشعل بازی‌ها را برافروخت. «ادوین موزز» دونده‌ی آمریکایی، سوگند ورزشکاران و «شارون وبر» ژیمناست کشور میزبان سوگند مقامات رسمی را قرائت کردند. برای اولین بار مقرر شد به هشت نفر برتر در هر رشته، دیپلم افتخار اهدا شود.

غیبت نمایندگان بلوک شرق به مسابقات وزنه‌برداری، کشتی‌آزاد، ژیمناستیک و دوومیدانی زنان لطمه وارد ساخت اما افزوده شدن ماراتن، دوچرخه‌سواری جاده، شنا و ژیمناستیک موزون اختصاصی دختران، به بازی‌ها رونق بخشید.

۲۲۱ مسابقه در ۲۳ رشته ورزشی و با حضور نمایندگان ۱۴۰ کشور در لس‌آنجلس برگزار شد. ۴۳۲۷ نویسنده‌ی

مطبوعات و ۴۸۶۳ گزارشگر رادیو و تلویزیونی رقابت‌ها را پوشش دادند.

در غیاب روس‌ها، آمریکا ۸۳ مدال طلا گرفت، رکوردی که از المپیک ۱۹۰۴ تا آن وقت بی‌سابقه بود. رومانی با ۲۰ طلا، دوم شد و آلمان غربی با هفده مدال طلا بر سکوی سوم ایستاد. بسیار بعید بود در صورت حضور قهرمانان آلمان شرقی - با سوابق حیرت‌انگیزشان در کسب مدال‌های رنگارنگ - بتوان امکان چنین درخششی را برای آلمان غربی متصور شد! کاروان چین نیز در اولین حضور چشمگیر خود در یک رویداد ورزشی، با ۱۵ مدال طلا عنوان چهارم را کسب کرد.

کشور ما ایران به صورت «مستقل» و در راستای تحقق شعار «نه شرقی، نه غربی» از حضور در بازی‌های المپیک لس‌آنجلس خودداری کرد. چهار سال پیشتر نیز ایران به علت حمله‌ی شوروی به افغانستان و در جهت حمایت از «برادران افغانی»، از حضور در بازی‌ها خودداری کرد. هرچند در آن زمان هنوز اساسنامه‌ی کمیته‌ی ملی المپیک ایران نیز از سوی IOC به رسمیت شناخته نشده بود، با این حال در مقطع برگزاری المپیک ۱۹۸۴ با تأیید اساسنامه ایران امکان حضور در المپیک را داشت اما کشور به شدت درگیر جنگ تحمیلی بود و مسئولان نیز آمریکا را بزرگ‌ترین حامی رژیم بعثی در حمله به ایران می‌دانستند. همه این مسائل دست به دست هم دادند تا ایران یک بار دیگر قید حضور در المپیک را بزند.

آنچه در صفحات آمده مشاهده می‌کنید بریده‌ی نشریات ورزشی ایران در آن ایام است که زمستان سال ۱۳۶۲ (حدود شش ماه قبل از آغاز المپیک لس‌آنجلس) در قالب اثری به نام «مطبوعات و المپیک» به چاپ رسید. این اثر مدعی به برگزاری، تشکیلی موسوم به «کمیته‌ی تحریم بازی‌های المپیک ۱۹۸۴» است، تشکیلی که - دست‌کم امروز - هنوز نیابت اعضای آن چه کسانی بودند اما ظاهراً اینقدر تمکن مالی داشتند که در مقطع دشوار جنگ جهانی که بسیاری از کالاهای جملگی به سختی تهیه می‌شد، اثری در قطع رحلی و مشتمل بر صد و بیست صفحه رونه‌ی بازار کنند.

با نگاهی به بریده‌ی مطبوعات آن دوره، این مسئله بدیهی به نظر می‌رسد که قریب به اتفاق نشریات با حضور ایران در بازی‌های المپیک لس‌آنجلس مخالف بودند و اعتقاد داشتند هزینه‌ی حضور در چنین رویدادهایی، می‌تواند صرف کارهایی مفیدتر در داخل کشور شود. مسئولان ورزش نیز عقیده‌ای مشابه داشتند و بر این باور بودند که کشورهای اسلامی باید المپیک مخصوص خود را داشته باشند.

این مواضع و سخنان را - بدون کوچکترین دخل و تصرفی حتی در نوع نگاه آرایی - به عنوان اسنادی از تاریخ معاصر ورزش ایران با هم مرور می‌کنیم.

بی‌بی‌ناغی - محمدعلی قهرمانپور

تهران

پاییز ۱۳۹۷